

Dominantni insekti – uništavatelji biljnog „laboratorija“

Автор(и): проф. д.с.н. Ангел Харизанов

Дата: 07.09.2017 Брой: 9/2017

Kukci prelaze na kultivirane biljke tisućljećima, proces koji se nastavlja do danas. Tijekom tog razdoblja, velik dio njih promijenio je svoju prehrambenu specijalizaciju – zoofagi su postali fitofagi, fitofagi u zoofage, neutralne vrste u fitofage ili zoofage, itd. Fitofagi se postupno prilagođavaju hranjenju na određenim dijelovima biljaka – korijenju, stabljikama, plodovima, sjemenkama, lišću, itd., a neki od njih specijaliziraju se za hranjenje dijelom određenog organa. Takvi su minirajući kukci, koji se hrane samo parenhimom listova, bez oštećivanja epidermisa, žila ili peteljke.

Ova skupina uključuje uglavnom mikrolepidoptere i određene skupine muha, iako vrste iz drugih skupina štetnih kukaca također uzrokuju miniranje. Hraneći se parenhimom listova, minirajući kukci smanjuju fotosintezu i

povećavaju intenzitet disanja, transpiracije, gubitka vode i drugih procesa koji negativno utječu na rast, plodnost i dugovječnost biljaka. Poznato je da oko 90–95% suhe tvari koja se koristi za izgradnju drugih organa, uključujući plodove, proizvod je fotosinteze. Minirajući kukci svrstavaju se u takozvane fiziološke štetnike – oštećuju "laboratorij" biljaka – listove.

U slučajevima teške infestacije, šteta ima fatalan utjecaj na količinu i kvalitetu proizvodnje te na životni vijek biljaka (miner rajčice, krompirov moljac, itd.). U slučaju minirajućeg moljca jabuke, stabla jabuke postupno prelaze na naizmjenično rodnost i na kraju do potpune sterilnosti.

Minirajući kukci su stalni štetnici na mnogim usjevima (uglavnom u staklenicima), kao i na duhanu i sjemenskom krumpiru. Šteta se očituje stvaranjem "mina", uglavnom na gornjoj strani listova, različitog oblika, obojenja i položaja. Često su mine brojne i zauzimaju cijelu površinu lista.

Suzbijanje minirajućih kukaca je teško zbog skrivenog načina života ličinki, ali trenutno je veliki broj proizvoda (za minera rajčice i minirajuće moljce na voćnim kulturama) i učinkovitih parazitoida protiv minirajućih muha štetnih u staklenicima odobren za praktičnu uporabu. Suzbijanje je učinkovito kada je organizirano na vrijeme i provedeno na pravi način s prikladnim sredstvima za zaštitu bilja.